FILM EN FOTOGRAFIE

Carl De Keyzer: Angst en haat verpakt in theatrale beelden van Noord-Korea

20 juni 2018 · Reactie toevoegen

Viermaal bezocht Magnum fotograaf Carl De Keyzer Noord-Korea. Het resultaat van die streng georkestreerde reizen is een fraai fotoboek en een reizende expositie die sinds gisteren Helmond aandoet. De actualiteit druipt er vanaf, maar dat is toeval. Bijzonder is deze inkijk in het gesloten land beslist. De uitdaging is om door de façade die De Keyzer kreeg voorgespiegeld heen te kijken. Een interview met de fotograaf.

door **Bob van Huët**

De foto lijkt zo snoezig. Is ook goedgekeurd door de censuurcommissie van de Briljante Kameraad, Kim Jong-un. 'Leraressen geven kleuterschoolleerlingen dansles op de coöperatieve boerderij van Chongsan-ri'. Veel in Noord-Korea is niet wat het lijkt, merkte de aan het beroemde fotografencollectief Magnum Photos verbonden Carl de Keyzer. Welke dans was dat met duim en wijsvinger in de schietstand? De werkelijkheid leert hij even later: de schattige kleuters moeten doen alsof zij Amerikanen afschieten. Vijf minuten lang, pas dan mogen ze hun klaslokaal binnen. "Precies zoals wij vroeger het Onze Vader moesten voordragen voordat de les begon, moeten zij vijf minuten op Amerikanen schieten. Je ziet heel duidelijk dat de juffen laten zien hoe het moet", zegt De Keyzer.

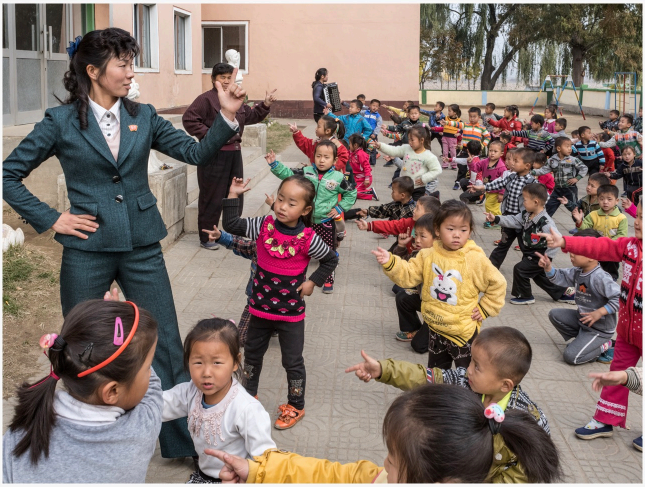

Leraren geven kleuterschoolleerlingen dansles op de coöperatieve boerderij van Chongsan-ri. Foto Carl De Keyzer – Magnum

Bashing
Nee, de prominente Belgische fotograaf zal met zijn exclusieve toegang tot een van de meest gesloten landen ter wereld niet meedoen aan goedkoop 'Korea-bashing'. Er is niets gemakkelijker dan met een westerse bril te kijken naar een archaïsche volksrepubliek waar de leider en zijn familie godenstatus hebben. Die tijd hebben wij wel gehad.

Maar zijn verhaal is in 2017 wel veranderd. De Keyzer zat in 2014 in Pyongyang op een van die momenten dat Amerikanen en Noord-Koreanen elkaar serieus met de Apocalyps bedreigden. Toen hij aan zijn fotoavontuur begon, stemde hij in met een 'neutrale opstelling'. Hij kreeg van de Noord-Koreanen zelfs een mediatraining aangeboden om bij thuiskomst 'de typische lastige vragen' over de aard van het regime te ontwijken. "Dat heb ik maar niet gedaan. Maar tussen

MEEST RECENTE BERICHTEN

Zwijgen zoals de wind zwijgt voor hij waaien gaat

Carl De Keyzer: Angst en haat verpakt in theatrale beelden van Noord-Korea

Peter Bak schrijft indringend boek over gijzelaars in oorlogstijd

Nieuwe collages Chantal Rens zijn opnieuw eigenzinnig en visueel prikkelend

Column: Cul(t)cafés

FEATURED POSTS

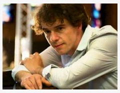

Opera Zuid intendant Waut Koeken wil met opera een breder publiek bereiken

VOLG ONS

Volg ons nu via facebook!

2014 en nu is er veel veranderd. De tentoonstelling die ik onlangs in Gent had, was eerder te zien in de Verenigde Staten, in Washington en in Fairfax, Virginia. Ik heb daar veel vragen gekregen van de media en dan werkt mijn voorgenomen neutraliteit niet langer. Als je in een storm zit, kun je niet doen of er niets aan de hand is. Ik heb degenen die mijn reis hebben gefaciliteerd toen laten weten dat het niet is vol te houden. Ik kan niet doen alsof het regime deugt en er geen schaarste is. Mijn verhaal is wat ik meegemaakt heb."

Carl de Keyzer met links een technologietentoonstelling in de hoofdstad Pyongyang. Op de rechtse foto het meisjesverblijf op het internationale Union Camp, een zomerverblijf voor studenten in Wonsan. Foto Gemma van der Heyden

Feiten en fictie, nog zo'n combinatie die het turbulente jaar 2017 domineerde. In het grote marxistische theater dat Noord-Korea ook is, zijn ze helemaal moeilijk te scheiden. Eerst de cijfers. Kim Jong-un heeft dit jaar 23 raketten afgeschoten, in zestien verschillende tests. De laatste was op 29 november 2017 en die raket vloog hoger en verder dan de vorige. Op 4 juli – niet toevallig Onafhankelijkheidsdag in de Verenigde Staten – testte het regime in Pyongyang voor het eerst de zo lang gevreesde intercontinentale raket. Het lanceren van die langeafstandsraket werd in Noord-Korea gevierd als triomf van technologie en als veiligheidsgarantie, omdat voor het eerst Amerikaanse steden binnen bereik kwamen. Koude Oorlog tussen een nucleaire nieuwkomer en een supermacht. In de ruim vijf jaar dat hij aan de macht is, heeft Kim Jong-un meer raketten getest dan zijn vader en grootvader samen.

Atypisch

Dan was er ook die bizarre verbale oorlog met aan de ene kant een jonge atypische en onervaren dictator en aan de andere kant een oudere atypische Amerikaanse president die ook nog elke dag bijleert. Hun vreemdste jij-bakken (gestoorde suffert, geschifte, gek, raketman, blaffende hond, oude gek, klein en vet) werden door de BBC in de vorm van een quiz gegoten. Het viel niet eens mee te ontwarren wie nou wat had getwitterd. En dat alles wel over de hoofden van zesentwintig miljoen Noord-Koreanen en nog eens honderden miljoenen Zuid-Koreanen, Japanners, Chinezen, Russen, Amerikanen en Europeanen. Op hen allen loert een monster met een enorme zeis als de wereld echt gek wordt.

Pyongyang Railroad Station. De hoofdstad van Noord-Korea is het centrum van een uitgebreid binnenlands spoorwegnetwerk en heeft ook internationale treinen naar China. Foto Carl De Keyzer

In dat jaar van geopolitieke opwinding kreeg Carl de Keyzer als een van de heel weinigen toegang tot alle tweehonderdvijftig locaties die het regime in Pyongyang formeel toegankelijk maakt voor buitenlanders. Het leverde zeldzame inzichten op in de veertig dagen dat hij er mocht verblijven. Een selectie daarvan exposeert hij vanaf 19 juni 2018 in Helmond. Verwacht van hem geen illustraties bij horrorrapporten van mensenrechtenorganisaties over een regime dat onder meer concentratiekampen, executies, gedwongen arbeid, een verklikkercultuur, stalinistische propaganda en reisbeperkingen gebruikt om de bevolking eronder te houden. Dat werd hem allemaal niet getoond. De Keyzer voelde af en toe angst als hij op het platteland fotografeerde. Volgens zijn begeleiders omdat mensen dat niet gewend waren. Volgens ingewijden omdat elke Koreaan er veel aan is gelegen vooral in de luwte te blijven. Toen Kim Jong-Il in 2011 overleed, schrok de wereld van de massahysterie om de dood van een god. Achteraf is dat wel eens uitgelegd als een kwestie van vooral enthousiast meedoen en niet de aandacht trekken van de staatspolitie. Of het dus oprechte rouw was?

Maar de angst zit erin. “Elke journalist hier vraagt mij naar foto’s van die concentratiekampen, naar de stervende kinderen in de straten, hongersnood, zwarte markt. Die kan ik niet leveren want ik heb ze niet te zien gekregen. Er zijn satellietbeelden waarop kampen zouden staan. Er zijn getuigenissen van mensen die ontsnapten en overlopers, maar dat is mijn ding niet. Dat zijn verhalen voor een ander soort pers.”

Een meisje speelt accordeon in het Kaesong Schoolchildrens Palace. De accordeon is een populair instrument dat van de Sovjet-Unie is overgeërfd. Nu produceert Noord-Korea zijn eigen accordeons. Foto Carl de Keyzer

Theater

Het systeem van Kim Jong-un fascineert hem, zegt hij. Niet de onderdrukking, maar het theater waarin het allemaal kan gebeuren. “Stel je staat voor de Reichstag en je maakt een schitterende foto van al die vlaggen. Het wordt een fantastisch propagandistisch beeld dat Hitler zelf boven zijn schouw zou hangen. Dan ziet hij waarschijnlijk niet dat het niet omgekeerd bedoeld kan zijn. Het decor is imponerend, maar het gaat om de mensen, om hun ogen, om hun uitdrukkingen. Ik ken dat van toen ik in Siberië was en daar de kampen fotografeerde. Uiteraard lieten ze mij daar de mooiste slaapzalen zien. Soms moest ik een week wachten voordat het hele kamp opnieuw was geschilderd, er bloemen op tafel stonden en alle gevangenen nieuwe uniformen aan hadden. Dat weet je. Dit is de keuze: of je speelt het spel mee en dan heb je jouw foto’s, of je blijft thuis. De gezichten van de mensen spreken vaak boekdelen. Ook hier.”

Hij herinnert zich een bezoek aan het Sinchon Museum of United States War Atrocities, een soort horrormuseum vol wassenbeelden. “Je begint met een redevoering in een amfitheater. Er stonden tachtig bussen te wachten. En dan op het einde scandeert iedereen ‘Amerika dood’ of zo met alle bezoekers, inclusief de kinderen. Dat is verplichte kost voor scholen. Je moet weten dat die haat ook voortkomt uit een verschrikkelijke oorlog (1950-1953, red.) die in het communistische deel van het land tien keer meer doden eiste dan in het zuiden, dat de steun van het westen had.”

Carl de Keyzer maakte in 2015 en 2017 vier reizen naar Noord-Korea. Hij verbleef zestig dagen in het meest geïsoleerde land ter wereld. De Keyzer is de eerste westerse fotograaf die vele locaties in het land van 25 miljoen inwoners bezocht. Weliswaar steeds begeleid door twee staatsgidsen en een chauffeur met minibus. Foto Gemma van der Heyden

Actueel
De tentoonstelling van De Keyzers foto's is onverwacht extra actueel geworden. Een week voor de opening zaten Kim Jong-un en Trump in Singapore samen aan tafel en gingen zij handenschuddend en breed lachend op de foto. Of dat een doorbraak betekent, of de zoveelste zet in een al bijna zeventig jaar durend schaakspel, is vooralsnog onduidelijk. Duidelijk is wel wat de Noord-Koreaanse leider hoopt te bereiken.

De reden van zoveel Noord-Koreaanse raketproeven? Kim Jong-un heeft haast. Grote haast zelfs, want de jonge dictator heeft ervaren collega's onderuit zien gaan. Moammar Gaddafi in Lybië en Saddam Hoessein in Irak konden niet bluffen met een nucleaire revanche en dat werd hun dood. Daarbij zijn ze in Pyongyang erg benauwd voor de laatste Amerikaanse cyberoorlogtechnieken die verdere ontwikkeling van het nucleaire programma kunnen vertragen. Er moet dus snel een geloofwaardige lange afstandsraket komen. Pas dan, denkt Kim Jon-Un – en denken met hem vele diplomaten – zullen serieuze onderhandelingen kunnen beginnen. Die er eigenlijk om gaan dat de Noord-Koreaanse president en de kliek om hem heen aan de macht kan blijven.

Foto boven: Tijdens de tentoonstelling leidt Carl de Keyzer op de zondagen **1 juli** *en* **2 september** *bezoekers zelf rond door zijn fotoexpositie over Noord-Korea. De Keyzer vertelt over zijn reis naar het meest geïsoleerde land ter wereld en hoe het is om onder soms lastige omstandigheden met de verplichte begeleiding van Noord-Koreaanse gidsen te fotograferen. Foto Gemma van der Heyden*

'Carl De Keyzer: DPR Korea Grand Tour', 19 juni t/m 23 september 2018 in Kunsthal Helmond.

www.museumhelmond.nl
www.carldekeyzer.com

Lees ook op Brabant Cultureel: Carl de Keyzer kreeg unieke kans om in gesloten Noord-Korea te fotograferen

© Brabant Cultureel 2018

Getagt als #Carl de Keyzer #documentaire fotografie #foto-expositie #Magnum #museum helmond #Noord-Korea #Trump

Reactie toevoegen

Delen

Vorige bericht

‹ Peter Bak schrijft indringend boek over gijzelaars in oorlogstijd

Volgend bericht

Zwijgen zoals de wind zwijgt voor hij waaien gaat ›

Dit vind je misschien ook leuk

FILM EN FOTOGRAFIE • HISTORIE

Legs Boelen bekijkt de wereld door de ogen van zijn fotograferende opa Leo Sikkers

9 maart 2017 • reactie

FILM EN FOTOGRAFIE

Alles is mooi in de wereld van fotograaf Steve McCurry

6 maart 2017 • Reactie toevoegen

FILM EN FOTOGRAFIE

Documentaire ‘Boer Peer’ over leven en dood van een boer alleen

18 november 2017 • Reactie toevoegen

Laat een reactie achter

Reactie

Naam *

Email *

Website

Reactie plaatsen

This site uses Akismet to reduce spam. Learn how your comment data is processed.

Meest over gesproken

Nieuwste items

Featured Posts

Steun en toeverlaat Ed Schilders gaf Brabant Cultureel duwtje in de rug
reacties

Boekhandel Van der Kreek, symbool van uithoudingsvermogen en flexibiliteit
reacties

Componist Jan van Dijk (98) ziet muziek nog altijd als een sprookje van klanken
reacties

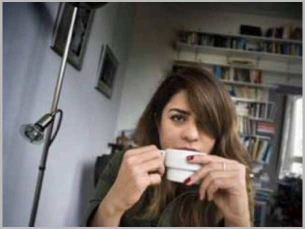

Zwijgen zoals de wind zwijgt voor hij waaien gaat
2 min gelezen

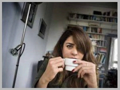

Zwijgen zoals de wind zwijgt voor hij waaien gaat

Carl De Keyzer: Angst en haat verpakt in theatrale...

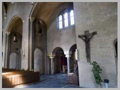

Peter Bak schrijft indringend boek over gijzelaars...

Nieuwe collages Chantal Rens zijn opnieuw...

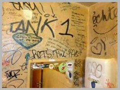

Column: Cul(t)cafés

Populairste items

Een buitenissig huis met een heus eigen theater aan rand van Loon op Zand
2,305 keer bekeken

Hoe voetbalclub RKC een museum meesleept in zijn val
1,693 keer bekeken

Drie generaties Van Delft: cultuurdragers die met hun werk niet wilden liegen
1,617 keer bekeken

Copyright © 2015.

Privacybeleid